

Història de Xercavins

Per Ramon Boleda Cases

Ja feia temps que en algunes esferes d'inquietuds culturals, es venia reclamant la necessitat de crear una revista cultural per rehabilitar el nom de Verdú, que, si se'n parlava, no era precisament per la brillantor cultural que en altre temps havia enlluernat la comarca. El temps anava passant. Hi havia moltes dificultats a vèncer. La més inquietant, era la de la incertesa amb que seria acollida pel poble, degut a les circumstàncies de tots conegudes, trist haver-ho de dir, de manca d'unitat; i malgrat la intenció de despolitaritzar-la, -com s'ha vingut fent,- sabíem per endavant qui ens miraria de reüll. L'entusiasme va poder més que la por; després de tot, treballàvem pel poble, i el poble en general, ho va reconèixer com veurem més endavant i a la vista està. La revista va sortir el gener de l'any 2000. Però, cal tornar endarrera, al temps de la gestació.

No gaudíem de local i les primeres reunions les fèiem d'amagatotis a les catacumbes. Calia ser caut, per no exposar-se a l'abort, abans de néixer. Vàrem reunir-nos una pila de temps. Hi érem Josep Riera, Josep M. Castelló, Guiu Sanfeliu, Eduard Boleda, Joan Lluís Tous, Anna Franco Rulló, Ramon Boleda i en les últimes reunions s'hi afegí David Pijuan sospesant els pros i els contres. Al número primer de la revista i següents, ja hi figuren com assidus col·laboradors, Montse Aloy, José Luís Bueno, Josep Rovira, Àngels Escolà, Joan Fornsubirà, Ricard Gilabert, Ramon Salisi, Josep M. Salisi, Josep M. Sanfeliu i altres. No ens inquietava la participació literària però sí la econòmica, supeditada al número de subscriptors. En l'apartat de subscriptors, va ser encertada la idea - no se de qui - que sols la rebrien els subscriptors i així són garantia el tiratge i les finances. Si l'hem de fer, va dir en Castelló, ha de ser digna, i de categoria i a més, interessant pels verdunins. Tots convinguérem que havia de ser apolítica.

Riera ja ho manifestà en la primera editorial dient: *Verdú mereix una revista cultural... Xercavins vol tractar temes com la història de Verdú, o una conferència de la Llar Tercera Joventut, o una poesia sobre la Font, o les activitats de l'escola, o les cantades de la Coral etc.. Utilitzant l'expressió del president Pujol de "avui no toca" diríem que "no toca" parlar aquí sobre la llum dels carrers, els permisos d'obres, els impostos de l'ajuntament, o temes de política municipal"*

Visitàrem impremtes; (ens quedàrem amb l'Impremta Barnola de Gissona) havíem de legalitzar-la. I va fer-se amb l'auspici i en nom de la Associació Juvenil Bacus. Per a legalitzar-la, s'havia de batejar. Va ser un bateig anecdòtic: es barrejaren diferents noms, també l'Eduard i va dir la seva i més en broma que seriosament va dir: "Ja que és tracta del Bacus, l'hi podríem posar cercavins." Aquest nom va agradar a tots, i així va quedar batejat però posant-hi la X al davant, tal com s'escrivia antigament.

La revista era un fet, ja la teníem a les mans, esperant el dia de la presentació, i d'això el poble no en sabia res. Aleshores, Riera, cinc o sis dies abans, en va fer partícip al jovent del Bacus. La presentació tingué lloc a la nit del dia 28 de gener de l'any 2000 a la sala intermitja del castell. Per aquest acte, s'invitaren a les autoritats, associacions i a tot el poble. Alguns hi eren i altres no. El discurs de presentació estigué a càrrec del Sr. Josep Borrell director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. (Amplia informació al N° 1 de Xercavins)

Fem un punt i apart. Cal dir que aquell mateix dia al matí, es rebia gratuïtament a cada casa del poble, “La veu de Verdú” com a Butlletí Informatiu de l’Ajuntament. Una actitud competitiva i contradictòria incomprensible, però a la fi, positiva des del punt de vista informatiu i democràtic. Llàstima que “la veu” quedà afònica de seguida.

El primer exemplar de Xercavins (el número 0) fou repartit gratuïtament a totes les cases de Verdú, invitant a tothom a participar-hi i a fer-se’n subscriptor a partir del número 1. La resposta de Verdú fou més satisfactòria del que pensàvem.

Josep Borrell, il·lustre escriptor i director de l’Institut d’Estudis Ilerdencs, va fer una presentació que ens omplí d’optimisme i insistí amb la necessitat de que els pobles tinguessin una revista cultural com Xercavins “*Ja que això representa una defensa de la nostra llengua, de la nostra identitat com a poble i la manifestació més palpable del nostre ser català.*”

El nostre entusiasme es veié compensat per la bona acollida de subscriptors. En el número 3 de Xercavins, llegim a l’editorial: *Ens és molt plaent fer-vos arribar a tots els subscriptors, l’excel·lent sorpresa d’erudits plumífers, de la comarca i de més enllà, felicitant-nos per l’acurada presentació de la nostra revista, lloant-la pel seu contingut gràfic i literari. Amb això hem assolit fins ara, el primer objectiu proposat. És a dir, editar una digna revista cultural, que a la vegada dignifiqui nostra vial. Un altre dels propòsits era arribar a la meta de 200 subscripcions, i amb satisfacció hem de comunicar-vos que estem a les 250 i esperem, a no tardar arribar a les 300 . Actualment passem de molt d’aquest número.*

Les dades que segueixen són un exponent de la bona marxa de Xercavins: En el número 0 hi figuren 10 col·laboradors i 20 pàgines; en el següent, nº 1, 25 que hi escriuen i 48 pàgines; en el nº 2, 24 i 48 respectivament; en el nº 3, 31 i 52, en el nº 4, 29 i 56. Els mínims són el nº 7 amb 25 col·laboradors i 40 les pàgines. Els màxims són 47 els col·laboradors en el nº 16, i 68 pàgines el nº 8.

L’impremta Barnola edità des del nº 0 al nº 4 i va dir-nos que no ens podia atendre. Aleshores acudirem a l’impremta Saladrígues que publicats els números 5, 6 i 7, tot i estar-ne molt satisfets, deixàrem per unes millors condicions que a continuació s’expressen, amb la promesa que hi tornàrem en cas de fallida. Fins al número 7 la revista s’editava sota els auspicis de l’Associació Juvenil Bacus. Ara s’ha cregut oportú legalitzar com a entitat pròpia, l’Associació Cultural Xercavins, de la que automàticament en serien socis tots els subscriptors, havent-se celebrat aquell mateix any la primera assemblea general en el local de la Gent Gran.

Es fa un canvi en la direcció. Ricard Gilabert relleva a Castelló en la direcció de Xercavins. Arribant al nº 8 la revista fa un salt qualitatiu. A partir d’ara, serà l’empresa Sonimarquet S.L. de Llagostera (Girona) la que es farà càrrec de tota la revista: muntatge, impressió, recepció, ofimàtica, publicitat i distribució. A nosaltres ens resulta tot gratuït a excepció de la tramesa als subscriptors forans de Verdú. En l’editorial del nº 8 de gener de 2002, signada per Josep Riera, s’esmenta així: *Coincidint amb el segon aniversari de la revista, ens hem proposat pujar el llistó. Fins ara els objectius era informar a tots els verdunins, aprofundir en el nostre coneixement de la Vila de Verdú, així com acostar-la als verdunins de fora vila. A partir d’ara afegirem un nou objectiu als anteriors: **Donar a conèixer Verdú arreu de Catalunya.***

Per assolir-ho comptem amb l'empenta i il·lusió del Sr. David Jorba, responsable de l'empresa GRN Sport i de tot el personal del seu departament publicitari: Study Graphic Communications que fins ara s'havien anunciat a les pàgines de Xercavins i que com sabeu, es dedica al disseny gràfic, catàlegs d'empresa, revisteria, fotografia, promoció interactiva... En quant a la tirada, la incrementarem dels 500 exemplars als 1500 exemplars ja en aquest número.

La revista s'enviava a biblioteques, universitats, i arxius municipals d'arreu de Catalunya i a departaments lingüístics d'universitats estrangeres de fora de Catalunya i ens arribaven escrits de llocs de fora i de dins de Catalunya. A més, s'editava el suplement trimestral "LA PISSARRA" que es repartia a totes les cases de Verdú. Aquesta empresa va proporcionar-nos l'aparició dels números del 8 al 12, deixant el conveni per causes internes de la citada empresa.

En un principi aquest contratemps va originà un desencís. No tant com per plegar veles, i Xercavins tirà endavant, i tal com ho havíem promès, tornem a l'imprensa Saladrigues. El 25 de gener de 2002 es feu un acte sociocultural a la Biblioteca Provincial de Lleida. Durant l'acte es presentà un monogràfic d'arquitectura de l'arquitecte Daniel Gelabert. Hi eren presents el director general d'Arquitectura i Habitatge de la Generalitat Sr. Damià Calvet, el Coordinador General del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya a Lleida Sr. Francesc Vidal, el president de la Diputació de Lleida Sr. Josep Pont, el president de Xercavins Josep M. Guiu, Josep Riera i el cap de redacció de la revista Josep M. Castelló. Aquell dia Xercavins va entrar a la província per la porta gran. Un temps després, tingué lloc una trobada entre els verdunins de Barcelona al Centre Lleidatà de Barcelona, per presentar la nostra revista.

Pel gener de 2004 hi ha canvis en l'organigrama de la revista. Es suprimeix la figura del coordinador que ostentava J.Riera, englobant-la a la direcció, de la que se'n fa càrrec el qui fins aquell moment actuava com a cap de redacció, Ricard Gilabert. La presidència que ostentava Josep M. Guiu, ara passa a Ramon Cardona i la tasca ofimàtica d'Anna Franco Rulló - o sigui, recollida d'escrits, publicitat, maquetatge, tramesa i repartiment de la revista i altres - passa a Carme Bosch, que ho deixarà al poc temps per atendre la família. La correcció lingüística la fa Montserrat Minguell i tant el treball d'aquesta i el de tots els demés, s'ha fet i es fa desinteressadament.

Hem arribat al número 34, més el número 0 de la presentació, amb l'economia sanejada i un llistat de 320 socis. La revista es un a arxiu del present i el passat de Verdú i una història gràfica, molt gràfica, de la vila. Actualment la major part de la feina la assumeix el Ricart, però està a l'ànim del president, del director i consell de redacció, reorganitzar la associació, tornar a les assemblees i altres activitats culturals, tal com es manifesta en la editorial del número 34.

Xercavins organitza i col·labora en el Festival Terralada i el Sopar Literari de Sant Jordi i treballa amb la Fundació Tekhnikós de Verdú en programa *verdudigital* per a afavorir la presència de continguts culturals digitals a la xarxa.